

La processó dels baldats a Horta

La festa de Sant Salvador, a Horta de Sant Joan (Terra Alta), amb la missa, la processó i l'aplec al convent del sant el passat 18 de març va ser, aquest any, l'apoteosi pictòrica d'un quadre (un retaule de fusta pintat en tres parts) del barceloní Robert Anglada (1944), que ha donat al poble i al convent franciscà de Sant Salvador, a la capella del qual ha quedat magníficament instal·lat, amb unes dimensions notables: quatre metres de llarg per dos d'ample.

El cas és que aquesta obra —*La processó dels baldats al convent d'Horta*—, llargament treballada pel pintor Anglada, ha estat fruit de la inspiració actual que ha suscitat a l'artista una història que arrenca del segle XVI, quan el freret franciscà Salvador Pladevall —més tard conegut com a Sant Salvador d'Horta— passà dotze anys de la seva vida, a mitjans d'aquell segle, a l'antic temple i santuari templer, hospitaler i, des de llavors, franciscà, obrant miracles a desdir, entre la multitud de baldats que acudia de tot arreu cercant la benedicció i la curació del futur sant.

La seva vida i la del convent han estat documentades en un completíssim llibre, *El cor d'Horta*, pel també pintor i estudiós de l'art Àngel Vilamajó (Maldà, Urgell, 1940), publicat el 2013 per José Luís Soler, de Servitur, amb la qual cosa, amb aquest valuós document historiogràfic i els dos testimonis pictòrics que tenim sobre les processons al convent (el de Picasso el 1898 i el d'Anglada en aquest 2015), es pot dir que ja disposem d'una bibliografia i una iconografia que retraten l'esperit i la materialitat d'aquest tros de terra entranyable del sud català.

Doncs, tot això és el que es festeja el dia de la processó al convent d'aquest 2015, una desfilada de veïns d'Horta, de gent de la comarca i d'arribats de més lluny que, com cada any, renoven la fe i la tradició dels avantpassats, que acudien al lloc sagrat per tal d'implorar una caritat per a aquest món, talment, si fa no fa, com ara mateix, cadascú amb les seves nafres,

interiors o exteriors, o totes dues a la vegada.

A la capella del sant, la peça d'Anglada llua, per a admiració de tothom, amb una llum especial de veritat i de misteri, naturalment per damunt dels segles. L'Ajuntament del poble (l'alcalde Antolí, la regidora de Cultura, Soraia Roig, i els altres membres del 'cabildo'), així com tot el veïnat assistent, que omplia l'església, es mostraven impactats per l'obra, una esplèndida donació de l'artista, per intermediació del bisbat de Tortosa, a la comunitat local.

Abans de la missa —concelebrada pel mossèn del poble, Emili Vives, i pel franciscà Ernest Zaragoza (que fa prop de 50 anys va tractar, amb l'Ajuntament d'aleshores (Joaquim Ferràs i Ximo Cortés), de refer una comunitat de frares al convent)—, l'actriu Carme Sansa (companya d'estudis, amb altres, de Robert Anglada a l'Escola Isabel de Villena, de Barcelona) va llegir un text sobre la pintura inaugurada, escrit per Borja Teixidor, present a la celebració (fill del poeta olotí Joan Teixidor, ja desaparegut), en el qual parlament posà en relleu la unitat simbòlica i figurativa del quadre, del que destacà el rostre il·luminat del sant, emergint de la cova de la muntanya on dejunava i resava, adreçant-se als pobres baldats, coixos amb croses o sense, que arribaven a Horta pels assedegats camins de la pell de brau.

Xavier Garcia

Escriptor

Tot el dia dedicat a Sant Salvador va ser una festa plena d'emoció popular, animada per la música de la banda de Queretes, a l'Aragó de parla catalana, amb els nens al peu dels instruments, amb aquella joia pura de qui escolta gairebé per primera vegada. La nuvolada havia reverdit els camps, bancals i boscos d'aquestes valls, l'aigua corria per qualsevol reguerot, les fonts sobreeixien i, a l'interior de cadascú, la força de tot el que allí es concentrava emergia als ulls dels presents. Anglada —amb el seu abric negre de les grans ocasions, que són totes, amb la llarga cabellera al vent de tots els beuratges espirituals i amb la seva carcanada d'espàrrrec de marge— era saludat per tothom, agraint el seu gest generós que quedarà per sempre en aquest racó mític i místic, al peu de la venerada muntanya de Santa Bàrbara, allà on Picasso va dir que tot el que sabia ho havia après allí. De manera semblant, Anglada podrà dir que una de les seves inspiracions més altes va sorgir d'aquest indret sagrat.

La pintura de Robert Anglada al convent d'Horta de Sant Joan.